

	Participatieve methoden in het jeugdwerk		1
	D'Broej	Actieweken/Semaines d'action	

D'Broej

De *Brusselse Organisatie voor de Emancipatie van Jongeren* (D'BROEJ) wil via het ontwikkelen van initiatieven in de vrije tijd bijdragen tot de emancipatie van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. D'Broej ontwikkelt deze initiatieven zowel rechtstreeks als via de uitbouw en ondersteuning van lokaal geïntegreerde jeugdwerkingen. Deze werkingen hebben als doel kinderen en jongeren sociaal weerbaar te maken en hen vaardigheden, houdingen en kennis aan te reiken die helpen bij de ontwikkeling van hun persoonlijkheid en die hun positie in de samenleving versterken.

D'Broej is een koepelorganisatie van 8 jeugdwerkingen en een steunpunt voor andere initiatieven. Zij bereiken ongeveer 1500 kinderen en jongeren uit de armste buurten in Brussel. Het verschil met andere jeugdhuizen zit in het publiek dat komt: het gaat altijd om Brusselse jongeren die het op school moeilijker hebben dan het gemiddelde, of die afgehaakt hebben. Jongeren die moeilijk werk vinden, tegen wil en dank.

Actieweken

Het jeugdwerk draagt participatie hoog in het vaandel. Maar meestal blijft dit beperkt tot 'interne' participatie, binnen de eigen jeugdwerking. Die participatie verloopt vaak zo vanzelfsprekend dat er geen expliciete methodische onderbouw wordt gebruikt. De actieweken van D'Broej vormen hierop een duidelijke uitzondering. Niet alleen richt de participatie zich buiten de werking (naar de wijk, de school,...), de begeleiders hanteren ook een expliciet methodisch kader. In dit document schetsen we in een eerste stap de theoretische achtergrond van de actieweken en de methode die wordt gevolgd. We baseren ons hiervoor op de toolkit¹ die D'Broej ontwikkelde en op onze vertaling van de Engelstalige bronnen waar D'Broej zich op baseerde. In een tweede stap gaan we dieper in op de concrete werkvormen die betrokken werkingen hebben ontwikkeld.

Youth engagement continuüm als achtergrond

D'Broej vond z'n inspiratie voor de actieweken in het *Youth engagement continuüm*, een model ontwikkeld door LISTEN, een Amerikaanse organisatie die zich richt op *youth organizing*. Medewerkers van LISTEN beschreven dit model in de eerste van een reeks papers uitgegeven door het *Funders' Collaborative on Youth Organizing* (www.fcyo.org) in New York². Deze en andere papers kan je gratis downloaden via deze [link](#).

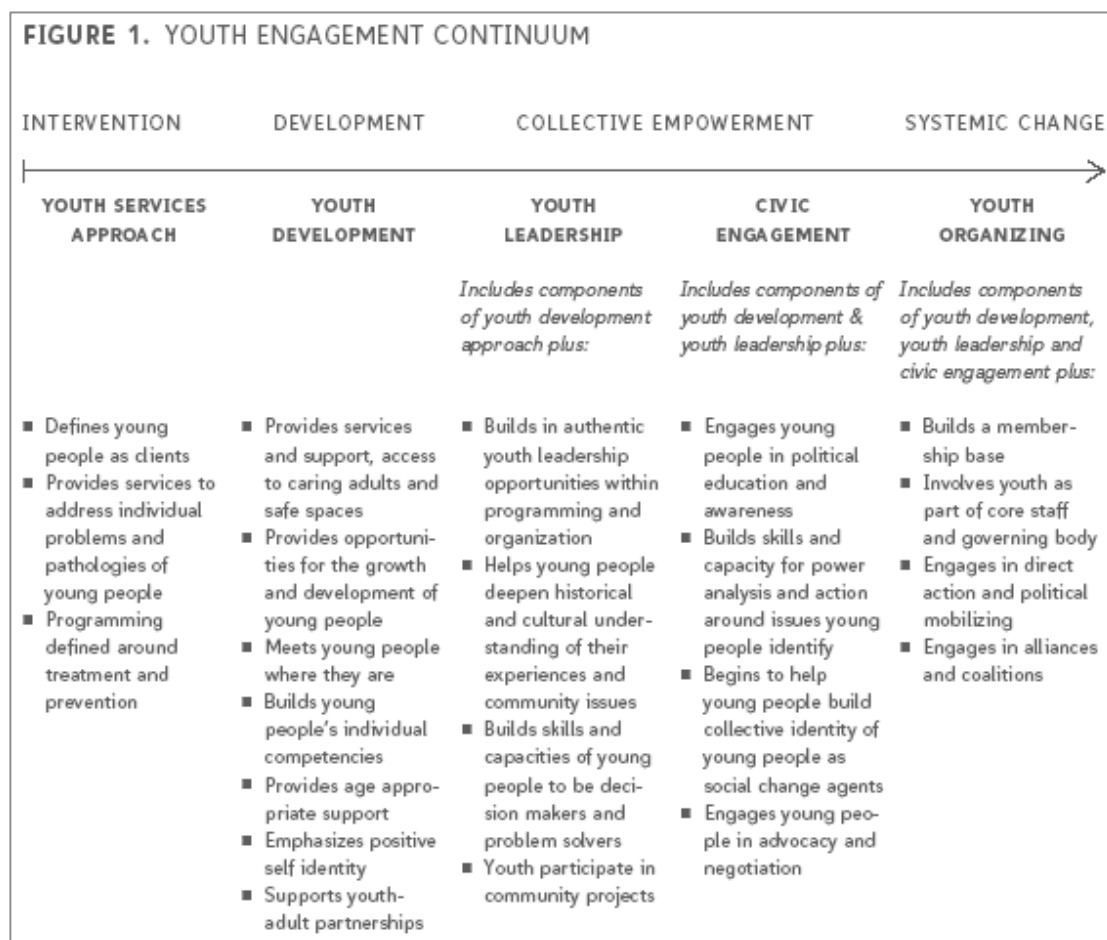
Ruwweg kan je stellen dat *youth organizing* slaat op (buurt)opbouwwerk met jongeren.

"Youth organizing is an innovative youth development and social justice strategy that trains young people in community organizing and advocacy, and assists them in employing these skills to create institutional and social change in their communities."
(www.fcyo.org)

¹ <http://www.dbroej.be/toolkit/>

² Edwards, D. ; Johnson, N.A. & McGillicuddy, K. (2003). *An Emerging Model for Working with Youth. Community Organizing + Youth Development = Youth Organizing*. New York: Funders' Collaborative on Youth Organizing.

In het model zetten de auteurs verschillende benaderingen van ‘dienstverlening’ naar jongeren uit op een continuüm. In de oorspronkelijke tekst ziet dit continuüm er zo uit:

1. Youth services approach

Vertaald naar onze context kunnen we in deze benadering verschillende elementen terugvinden die we kunnen verbinden met (jeugd)hulpverlening.

- Jongeren worden behandeld of ondersteund in het oplossen van de problemen waarmee ze geconfronteerd worden. Deze problemen worden gezien als persoonlijke obstakels die de jongeren moeten overwinnen en niet als maatschappelijke obstakels die worden overwonnen door een collectieve strijd voor betere levensomstandigheden.
- Jongeren worden beschouwd als cliënten in plaats van als actieve burgers of leden van de maatschappij.
- De hulpverlening wordt aangeboden als crisisinterventie of als preventie.

2. Youth Development

Dit zouden we een competentiebenadering kunnen noemen. In deze benadering biedt men jongeren diensten én ondersteuning aan om zich te ontwikkelen en de nodige competenties te verwerven om competent, verbonden, bekommerd en geëngageerd in het leven te staan. Het gaat niet enkel over 'leren', in deze competentiebenadering speelt ondersteuning een belangrijke rol: relaties en

netwerken die voorzien in verzorging, normen, begeleiding maar ook in de mogelijkheid om nieuwe rollen uit te proberen, uitdagingen het hoofd te bieden, en bij te dragen aan familie en gemeenschap. Ruwweg herkennen we hierin de rol die jeugd(welzijns)werk of zelforganisaties opnemen ten opzichte van kinderen en jongeren.

3. Youth Leadership Development

In deze benadering helpt men jongeren om verder te kijken dan hun persoonlijke noden en interesses en te kijken naar hun relatie tot een groep, organisatie of gemeenschap. Jongeren krijgen de kans om bij te dragen aan het welzijn van anderen. Ze nemen verantwoordelijkheid op binnen de eigen organisatie. Jongeren worden aangemoedigd worden om binnen de organisatie te participeren aan het beleid of mee te draaien in de organisatie van de activiteiten. Jongeren krijgen ook extra vorming of ondersteuning om deze rollen op te nemen. Binnen dit model wordt er ook voor gepleit om jongeren de culturele en historische dimensies van problemen te laten inzien en te leren begrijpen. Ook hier herkennen we een rol die jeugd(welzijns)werk of zelforganisaties opnemen ten opzichte van kinderen en jongeren.

4. Youth Civic Engagement

Hier bouwt men verder op de ervaringen die jongeren opgedaan hebben in de vorige benadering. De nadruk ligt op het engageren van jongeren in een democratisch proces, zowel binnen de organisatie als binnen de bredere gemeenschap. Kleine groepjes jongeren komen samen om de problemen te identificeren die zij willen aanpakken. Vaardigheidstraining en politieke vorming worden verbonden met een voortdurende analyse van het beleid en het debat over de problemen die jongeren identificeren. Jongeren verschuiven van een individualistische kijk 'wat kan ik zelf doen' naar een gemeenschapsgevoel: 'wat kunnen we samen doen'. Deze verschuiving is belangrijk als groepen jongeren – via lokale jeugdleden en lokale debatgroepen – leren hoe ze moeten omgaan met politieke systemen binnen een gemeenschap of binnen een bestuur. We zouden dit (actief) burgerschap kunnen noemen.

5. Youth Organizing

Ook deze benadering bouwt verder op de eerdere benaderingen. Waar eerdere benaderingen te situeren zijn binnen de bestaande structuren en de plaats die volwassen aan jongeren toekennen, is de benadering van 'youth organizing' er een van fundamentele participatie. Jonge mensen krijgen zelf de tools in handen om zelf tegen bepaalde systemen of instituten op te komen omdat deze hen kwetsen of marginaliseren. In deze benadering wil men een basisgroep van jonge mensen binnen een buurt of gemeenschap ontwikkelen, die geëngageerd zijn om de machtsrelaties te veranderen en een betekenisvolle institutionele verandering te creëren.

Voor gemarginaliseerde jongeren, die het meest geïsoleerd leven en vaak gediscrimineerd worden, heeft deze laatste benadering het meeste nut, zo stellen de auteurs. Binnen *youth organizing* vinden deze jongeren kameraadschap, structuur en een kritisch kader om de wereld rondom hen te bestuderen en te begrijpen, en zo hun publieke leven met hun privéleven te verbinden. Door jongeren te helpen inzien hoe hun individuele ervaringen, zowel positieve als negatieve, gedeeld worden door anderen, participeren deze jongeren in groepsinspanningen die leiden tot het

opbouwen van een kracht als groep om wezenlijke veranderingen te realiseren aan de structuren die hen in hun positie brengen of houden.

Tegelijk blijft het wel belangrijk om deze jongeren te blijven ondersteunen in het omgaan met de stress van het dagelijks leven. Hun noden kunnen overweldigend zijn. Soms moet men dan ook jongeren kunnen doorverwijzen naar gespecialiseerde organisaties (rond gezondheid, tewerkstelling,...) om een proces van *youth organizing* te kunnen volhouden.

De benaderingen van *youth development* en van *youth leadership development* zullen herkenbaar zijn voor veel jeugd(welzijns)werkingen en zelforganisaties. Met de *actieweken* wil D'Broej een stap verder zetten richting *Youth Civic Engagement*. Kleine groepjes jongeren komen samen om de problemen te identificeren die zij willen aanpakken. Ze richten zich daarbij op hun gemeenschap. Het gaat om problemen die zich situeren in de wijk, op school, enz. Om deze actieweken concreet vorm te geven maakt D'Broej gebruik van de *Child-to-Child methode*.

Child-to-Child methode

De Child-to-Child methode³ werd ontwikkeld om actief burgerschap te ontwikkelen bij kinderen. De methode vind haar oorsprong in de *gezondheidspromotie*. Aanvankelijk waren de child-to-child activiteiten enkel gericht op kinderen in de armste landen, ter bestrijding van ondermeer malaria en diarree. Schoolgaande kinderen moesten via deze activiteiten een basiskennis rond gezondheidszorg verwerven en doorgeven aan hun leeftijdsgenoten en jongere broers en zussen. De onderliggende veronderstelling is dat, wanneer kinderen de kans krijgen, zij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan hun eigen gezondheid en welbevinden en die van anderen. In deze projecten wordt het begrip 'gezondheid' breed geïnterpreteerd als het algemene gevoel van fysiek, mentaal, emotioneel en sociaal welbehagen van ieder individu.

Gezondheidspromotie wordt in deze aanpak gekoppeld aan *gemeenschapsontwikkeling*. Het gaat hier om inspanningen voor het verbeteren van de fysieke, sociale, economische, politieke en omgevingsomstandigheden waarin mensen leven. De methode vertrekt vanuit de overtuiging dat kinderen een actieve rol kunnen spelen in hun gemeenschap.

Ondertussen wordt deze aanpak in het Verenigd Koninkrijk gehanteerd door leerkrachten, schoolverpleegkundigen, jeugdwerkers, ouders, buurtwerkers en mensen in de kindercare en -opvang. Ze ondersteunen kinderen tussen 9 en 13 jaar bij het ontwikkelen en opstarten van gemeenschapsprojecten en bewustmakingscampagnes rond onderwerpen die hen aanbelangen. De methode biedt een gestructureerd proces om met kinderen te werken aan projecten die door hen opgestart en geleid worden. De structuur is met opzet breed gehouden, zodat de ideeën en bekommernissen van kinderen het kader vormen waarbinnen deze projecten kunnen ontstaan. Volwassenen vragen kinderen vaak om hun mening omtrent bepaalde kwesties, maar nemen zelden de moeite om hen te vragen wat zij echt belangrijk vinden, welke problemen in de gemeenschap volgens hen het grootst zijn en hoe zij graag betrokken willen worden bij het zoeken naar oplossingen.

Je kan de Engelstalige handleiding van deze methode downloaden via deze [link](#). Meer info over de organisatie achter deze methode vind je op www.child-to-child.org.

³ Gibbs, S.; Mann, G. & Mathers, N. (2002). *Child-to-Child: A Practical Guide. Empowering Children as Active Citizens*. London: Child-to-child.

Pijlers van Child-to-Child

De methode vindt enerzijds zijn inspiratie in de onderwijsaanpak van Paolo Freire. Volgens Freire stel je mensen in staat om de wereld te begrijpen door het leerproces te baseren op hun eigen kennis en ervaringen en niet op de “expertise” van anderen. Mensen leren van elkaar, op basis van hun eigen bekommernissen en kiezen zelf wat ze willen leren, en hoe. Ook in de Child-to-Child methode vertrekt men vanuit de ervaringen van kinderen. Daarna worden nieuwe informatie en ideeën onderzocht en geïntegreerd, er worden plannen gemaakt en er wordt actie ondernomen. Tenslotte denken de kinderen na over wat ze geleerd hebben en tot welke veranderingen hun werk heeft geleid.

Anderzijds vindt de methode inspiratie in het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), dat stelt dat kinderen het recht hebben om volwaardig deel uit te maken van de samenleving. Het IVRK erkent dat kinderen niet enkel “volwassenen in opleiding” zijn, maar mensen die in staat zijn om een mening te vormen en uit te drukken, om deel te nemen aan beslissingsprocessen en om oplossingen te beïnvloeden. Kinderen hebben het recht om betrokken te worden bij beslissingen die gevolgen hebben voor hen. De Child-to-Child methode is gestoeld op de overtuiging dat kinderen een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van hun gemeenschap.

De participatie van kinderen moet reëel zijn, wat betekent dat er naar hen geluisterd wordt, dat hun standpunten gerespecteerd worden en dat ze zelf kiezen hoe ze die uiten. Pas dan is de participatie doeltreffend. Het gaat om het erkennen en stimuleren van hun sterktes, interesses en capaciteiten door hen echte kansen te bieden om bij te dragen tot hun eigen ontwikkeling en die van hun leeftijdsgenoten, gezinnen en gemeenschap. Zo leidt de participatie van kinderen tot een wederzijds leerproces tussen kinderen en volwassenen.

Volwassenen spelen een cruciale rol in het aanmoedigen en faciliteren van de participatie van kinderen. Die kinderen moeten echt baat hebben bij hun deelname aan de activiteiten en dat lukt niet zonder de steun en begeleiding van volwassenen. Kinderen doen veel zelfvertrouwen en ervaring op dankzij volwassenen die hun participatieproces willen vergemakkelijken en die hen de nodige instrumenten aanreiken om bij te leren en om bij te dragen tot hun gemeenschap.

Een belangrijke valkuil voor de facilitator is dat deze toch nieuwe informatie of feitenkennis verleent aan de kinderen. Sommige leerprocessen zijn inderdaad gebaseerd op een ‘expert’ die kennis deelt met zij die de kennis nog niet bezitten. Maar in de Child-to-Child methode leert iedereen van en aan iedereen. De facilitator biedt eerder procedurele kennis en ondersteuning maar brengt geen inhoudelijke kennis over het thema.

De zes stappen van Child-to-Child in een notendop

De methode bestaat uit zes stappen die elkaar opvolgen.

1. Groepswerk

De methode is ontworpen voor groepen kinderen die elkaar nog niet kennen. De eerste stap bestaat dan ook uit spelletjes om het ijs te breken en om te leren samenwerken. Het gaat om vertrouwen, luisteren naar andermans standpunten. In de iedere volgende stap komen dergelijke activiteiten terug om ervoor zorgen dat de kinderen blijven samenwerken en zich goed voelen in de groep.

2. Onze ideeën

De facilitatoren stellen kinderen een gerichte vraag over de problemen waarover ze zich zorgen maken of die ze waarnemen in hun gemeenschap. De kinderen delen al die bekommernissen met elkaar, ze worden opgeschreven en daarna besproken.

3. Een thema kiezen

Uit de lijst met problemen die tijdens stap twee naar voren kwamen, kiezen de kinderen één of twee prioritaire thema's die zij het belangrijkste en relevantst vinden.

4. Meer te weten komen

Als de kinderen een thema hebben gekozen, moeten we achterhalen wat ze al weten over het onderwerp en welke bijkomende informatie ze willen krijgen. De kinderen beslissen hoe de nodige informatie vergaard zal worden. Tijdens deze stap worden de kinderen ondersteund bij het opslaan van de verzamelde informatie, zodat ze die kunnen gebruiken in hun actieplannen.

5. Plannen maken en actie ondernemen

Op basis van de informatie die ze hebben verzameld in stap vier beslissen de kinderen hoe ze de gekozen kwestie of situatie gaan aanpakken. Ze kunnen daarvoor kiezen uit een waaier aan strategieën, zoals praktijkgerichte activiteiten en/of de verspreiding van hun boodschap. Zodra ze hun boodschap en doelpubliek vastgelegd hebben en hun actie gepland is, beginnen ze eraan.

6. Een terugblik

Tijdens elk van de zes stappen evalueren de kinderen het proces en de activiteiten. Toch is deze laatste stap erop gericht om de kinderen de kans te bieden om na te denken over het proces, over wat ze geleerd hebben, wat ze bereikt hebben, wat ze een volgende keer anders zouden aanpakken en hoe ze de ondernomen actie zouden kunnen bestendigen en verder bouwen op de vaardigheden die ze geleerd hebben. Projectwerkers en anderen die betrokken waren bij het proces, zoals ouders en leerkrachten, dragen ook bij tot de evaluatie.

Voor je begint

Voor de start van het project moet het proces uitgelegd worden aan de kinderen met wie je werkt. Net als volwassenen functioneren kinderen beter als ze het hele plaatje kennen. Zodra de kinderen begrijpen wat het project inhoudt en ze de kans hebben gekregen om al hun vragen te stellen, bied je hen het best de mogelijkheid om aan te geven of ze willen deelnemen of niet. In sommige omgevingen is het belangrijk om hun toelating te krijgen. In scholen is het vaak niet mogelijk om hen alternatieve activiteiten aan te bieden. Je kan de kinderen wel vragen of ze het project interessant vinden en of er iets is waartegen ze bezwaar hebben. Als dat het geval is, moet je hen vragen hoe dat volgens hen verholpen kan worden. Het is belangrijk dat ze beseffen dat ze niet verplicht zullen worden om deel te nemen aan specifieke activiteiten als ze dat niet willen, en dat jij als facilitator wil weten hoe zij het project zo leuk en aantrekkelijk mogelijk zouden maken. Stap 1 kan pas beginnen als dit gesprek afgerond is.

De zes stappen van Child-to-Child in detail

1. Groepswerk

Tijdens deze stap wordt de basis gelegd voor de rest van het project. Het Child-to-Child proces is grotendeels gebaseerd op groepswerk. Het is dus essentieel dat kinderen deze vaardigheden van bij het begin aanleren en dat ze het proces en de zes stappen begrijpen. Deze stap is opgebouwd rond spelletjes, activiteiten en discussierondes. De auteurs stellen drie types van activiteiten voor:

- *Activiteiten en spelletjes die samenwerking bevorderen.* Er bestaan heel wat bronnen voor dergelijke spelletjes. Maar misschien kennen jij of de kinderen er al een paar. Spelletjes spelen die de kinderen al kennen, stimuleert hun zelfvertrouwen en geeft al een aanzet tot wederzijds leren. Vraag aan de kinderen om jou de spelletjes aan te leren die zij leuk vinden. Samen kunnen jullie ze dan aanpassen, indien nodig. Bespreek ze achteraf zeker met de kinderen, zodat ze er zich bewust van worden welke elementen hun samenwerking tijdens het spel vergemakkelijkten – of bemoeilijkten.
- *Activiteiten en spelletjes rond het uiten van gevoelens.* Omdat het project draait rond kwesties die belangrijk zijn voor kinderen, is het belangrijk dat de leden van de groep zich meteen goed voelen bij het uiten van hun gevoelens. Soms kiezen de kinderen moeilijke en emotionele thema's om rond te werken. Als ze al de kans hebben gekregen om te leren hoe ze ook minder positieve gevoelens kunnen uiten, om na te denken over de verschillende manieren waarop mensen communiceren en om elkaar beter te leren kennen, dan kan die ervaring nuttig zijn als er tijdens het proces moeilijke thema's aan bod komen.
- *Activiteiten en spelletjes om te wennen aan het proces.* Het is belangrijk om van bij het begin na te gaan of iedereen weet waar het project om draait en of ze zich daar goed bij voelen. Het kan zinvol zijn om bijvoorbeeld het gesprek te herhalen dat gevoerd werd voor de start van het project en om de zes stappen van het proces toe te lichten. Ook activiteiten die de jongeren de kans geven om zich het project eigen te maken, zijn van belang. Wat bijvoorbeeld goed werkt, is kinderen de kans geven om het project een naam te geven.

Als afronding van stap 1 kunnen enkele 'Basisregels' of een 'Gids voor samenwerking' opgesteld worden. Hierbij kan je je baseren op de reflecties van de kinderen over welke elementen hun samenwerking tijdens het spel vergemakkelijkten of bemoeilijkten. In de loop van het project kunnen deze regels/gids handig zijn voor het groepswerk tijdens de sessies.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Begrijpen de kinderen waar het project om draait?
- Heb ik de kinderen geholpen bij het zoeken naar een naam voor het project?
- Heb ik de kinderen duidelijk gemaakt dat dit project om hun ideeën draait en niet om die van mij?
- Ben ik bereid om de kinderen de beslissingen te laten nemen?
- Voel ik me er goed bij dat de kinderen de ideeën aanbrenge?
- Kan ik de teugels uit handen geven en de kinderen de leiding over het proces geven?

Evaluatievragen in deze fase:

- Verwijs naar de doelstellingen – hebben we alles behandeld wat voorzien was?
- Als samenwerken een van de doelstellingen was, is dat gelukt?
- Wat vonden de kinderen het leukst, en het minst leuk, en waarom?
- Hebben de kinderen goed naar elkaar geluisterd? Waarom / waarom niet?
- Hebben de kinderen het gevoel dat de anderen en de facilitator(en) naar hen geluisterd hebben?

2. Onze ideeën

Het doel van deze stap is dat kinderen de kans krijgen om te zeggen wat volgens hen de belangrijkste problemen zijn in hun gemeenschap. In dit stadium is de vraagstelling essentieel, omdat die de antwoorden van de kinderen kan beïnvloeden. Probeer voldoende ruime vragen te stellen. Nogal wat volwassenen denken dat ruime vragen moeilijk te beantwoorden zijn voor kinderen of dat ze zullen leiden tot te veel uiteenlopende thema's. Maar de auteurs hebben ondervonden dat kinderen net blij zijn met dergelijke vragen. Ze hebben een duidelijke visie op de problemen in hun buurt, die soms indruist tegen de verwachten en veronderstellingen van volwassenen.

Geen grenzen aan geven daarentegen, is vaak ook te open en dan blokkeren kinderen even goed. Als facilitator kies je zelf of je een ruime of een beperkende vraag stelt, maar vergeet niet dat dit de rest van het project zal bepalen. De vraag geeft nu eenmaal richting aan het antwoord. Het uiteindelijke doel is dat kinderen nadenken over wat hen bezighoudt en dat delen met de groep. Als vraag kan je vertrekken van het positieve (wat wil je creëren?) of van het negatieve (wat wil je wegwensen?). Eén techniek die daarvoor heel geschikt is, is visualisatie.

"... Stel je nu voor dat je gaat slapen. Vouw je armen, leg je hoofd neer en sluit je ogen. Terwijl je zo ligt, denk je aan je leven – je huis, je school, je buurt. Zijn er problemen waarvan je denkt, 'als we dat konden oplossen, dan zou het hier een betere plek zijn'?"

Als een thema emoties opwekt, dan laat het de kinderen en jongeren in ieder geval niet onverschillig. Dat is een voorwaarde tot motivatie en aldus engagement. Je zal dus meer en sneller antwoorden krijgen op een 'emotionele' vraag dan op een 'rationele' vraag. Dat is gewoon makkelijker, zéker voor kinderen en jongeren. Op die manier voorkom je ook dat je kinderen en jongeren gaat censuren. Bijvoorbeeld: "Wat wil je veranderen?" is niet hetzelfde als "Wat stoort je?" en "Wat choqueert je?" is niet hetzelfde als "Waar ben je bang van?".

Aandachtspunten voor de facilitator(en):

- Bereid je goed voor. Denk goed na over wat je wil bereiken. Formuleer precies je vraag en schrijf deze uit.
- Koppel er een expressievorm aan die helpt om de vraag te beantwoorden. Kies expressievormen in functie van je groep. Voor kinderen gebruik je andere technieken dan voor jongeren.
- Hou er rekening mee dat de expressievorm ook oriënteert. Bijvoorbeeld: een wandeling in de wijk maakt enkel het zichtbare duidelijk. Een sessie waarin kinderen hun dromen vertellen, maakt ook het onzichtbare duidelijk.

- Afhankelijk van de groepsdynamiek werk je beter in kleine of in grote groepen. In grote groep horen alle kinderen meteen de ideeën van de anderen. Het duurt niet lang en je hebt er weinig materiaal voor nodig. Maar sommige kinderen voelen zich echter minder op hun gemak in een grote groep, omdat ze verlegen zijn of hun ideeën niet graag luidop verwoorden. Probeer in dat geval te werken met kleinere groepen.
- Laat niet toe dat er gelachen wordt met schijnbaar zotte ideeën. *"Ik wil een snoepwinkel"*, of *"Ik wil een pretpark"* zijn niet zo'n zotte ideeën. Ze drukken dingen uit die kinderen echt willen. En misschien is het nadien zelfs mogelijk om iets te doen rond die droom: naar een pretpark gaan, tijdens het wijkfeest een springkasteel huren, (gezonde) snoepjes verkopen tijdens het onthaal. De zotste ideeën kunnen, het is de kunst om er daarna iets zinnig, realistisch uit te halen. Neem de ideeën au sérieux, geef positieve feedback en stel actief vragen om te achterhalen wat er schuilt achter de antwoorden van de kinderen.
- Je kan de setting aangenaam inkleden (met een verhaal, een hapje, een drankje) zonder dat dit de overhand neemt.
- Je kondigt zo'n moment ook aan. Kinderen en jongeren hebben het recht te weten dat ze worden beluisterd en waarom.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Kan ik mijn mening voor mezelf houden en luisteren naar wat de kinderen denken?
- Hoe reageer ik als ze onderwerpen aankarten die gevoelig liggen?
- Heb ik mijn sessie zo gepland dat alle kinderen, zelfs de minder mondigen, hun ideeën of gedachten met een gerust hart kunnen uiten?
- Wat doe ik als een kind, gevraagd naar zijn/haar problemen, heel persoonlijke dingen over zichzelf verteld?

Evaluatievragen in deze fase:

- Hebben alle kinderen meegedaan? Waarom / Waarom niet?
- Welk gevoel hadden de kinderen bij de activiteiten?
- Hebben de activiteiten geleid tot dialoog en het delen van ideeën in de groep? Waarom / Waarom niet?
- Hebben de activiteiten geleid tot spanningen in de groep? Waarom / Waarom niet?

3. Een thema kiezen

Tijdens deze stap moeten de kinderen beslissen welk van de aangekaarte problemen het belangrijkste is. Uiteraard zijn alle thema's die naar voren kwamen tijdens stap twee belangrijk, anders zouden de kinderen ze niet opgesomd hebben. Maar helaas kunnen niet alle problemen tegelijk opgelost worden. Daarom moet de facilitator de kinderen bijstaan in het zoeken naar de grootste problemen die zij willen aanpakken.

De auteurs van Child-to-Child hebben ondervonden dat deze stap het best wordt opgedeeld in twee etappes. In de eerste etappe wordt de lijst ingekort (tot er zo'n 6 tot 8 thema's overblijven, bijvoorbeeld door gesprekken in kleinere groepen en/of door stickertjes te plakken). Daarna wordt uit die shortlist één thema gekozen, of misschien twee, waarrond het project zal draaien.

Om ideeën te selecteren kan je bepaalde technieken gebruiken. Je kan debatteren, werken met stickertjes of de thema's rangschikken volgens bepaalde criteria. Het is uitzonderlijk dat je een spontaan een consensus bereikt. Ga er ook vanuit dat er moet gestemd worden.

Jij hoeft niet altijd te bepalen hoe het thema gekozen zal worden – dat kunnen de kinderen zelf ook. Ze hebben hun eigen opvattingen over hoe de prioriteiten op een eerlijke manier bepaald kunnen worden.

Aandachtspunten voor de facilitator(en):

- Bereid je goed voor. Weet wat je wil bereiken en hoe je dat zal aanpakken.
- Lijst alle ideeën uit de vorige fase duidelijk op, overloop ze met de kinderen en vraag toelichting bij elk idee als er onduidelijkheid bestaat over de betekenis van de idee.
- Vertel duidelijk aan de groep wat je wil bereiken.
- Let op dat je de kinderen/jongeren niet censureert op 'realisme'. Moedig hen aan om een idee te kiezen dat ze écht belangrijk vinden
- Zorg ervoor dat de methode niet of weinig toelaat dat men elkaar beïnvloedt tijdens de beslissingsfase.
- Hou de discussie wat levend, ga ook niet te ver in het uitspitten van het probleem anders wordt het misschien wat saai.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Ben ik bereid om de kinderen te laten beslissen welk probleem het belangrijkste is?
- Is het duidelijk voor de kinderen dat ze in deze stap het belangrijkste probleem moeten kiezen dat ze samen zullen aanpakken?
- Beseffen de ouders, verantwoordelijken en andere betrokken volwassenen dat de kinderen om het even welk thema kunnen kiezen van de lijst uit stap twee?
- Hebben ze daarmee ingestemd? Op papier?
- Ben je bereid om de beslissing van de kinderen te ondersteunen als zou blijken dat de verantwoordelijken of de ouders het gekozen thema te gevoelig of niet ernstig genoeg vinden?

Evaluatievragen in deze fase:

- Hoe hebben de kinderen hun prioriteiten bepaald? Wie heeft de methode gekozen, jij of de kinderen? Heeft die gewerkt? Waarom / Waarom niet?
- Hoeveel invloed heb jij uitgeoefend op de keuzes die de kinderen maakten?
- Stonden de kinderen op voor de ideeën van anderen? Waarom / Waarom niet?
- Hebben de activiteiten geleid tot spanningen in de groep? Waarom / Waarom niet?

4. Meer te weten komen

Nu de kinderen het thema hebben gekozen dat ze willen aanpakken, komt het erop aan om zoveel mogelijk te weten te komen over dit probleem. Dit is een belangrijke stap! Het is niet omdat je weet dat iets een probleem vormt dat je ook begrijpt waarom het een probleem is of wat de mogelijke oplossingen zijn. Daarom moeten de kinderen zoveel mogelijk juiste informatie verzamelen, zodat ze daarna actie kunnen ondernemen.

De kinderen zullen al iets afweten van het thema. Ze zullen ook al een idee hebben van wat ze nog meer te weten willen komen en hoe ze die informatie kunnen vinden. Het kan moeilijk zijn om te weerstaan aan de verleiding om de kinderen te zeggen wat ze volgens jou moeten opzoeken en hoe ze dat kunnen doen, maar dit project behoort toe aan de kinderen. Jouw taak is ondersteuning te bieden waar nodig, maar niet de leiding over te nemen.

Deze stap kan opgedeeld worden in een aantal etappes. De volgende vragen kunnen nuttig zijn voor het structureren van de deze fase:

- Wat weten we al over dit onderwerp?
- Welke informatie hebben we nog nodig?
- Aan wie kunnen we die informatie vragen en/of waar kunnen we ze vinden?
- Hoe gaan we de informatie bemachtigen?

D'Broej onderscheidt twee manieren om meer te weten te komen over het geselecteerde idee.

1) Op zoek gaan naar personen en/of organisaties die je zou kunnen aanspreken om meer te weten te komen.

Op basis van de antwoorden op de eerste drie vragen bepalen de kinderen wie ze willen bezoeken of waar ze naartoe willen gaan. Zodra de kinderen beslist hebben met wie ze willen praten, moeten ze zich afvragen:

- Hoe gaan ze contact opnemen met die persoon of organisatie?
- Hoe gaan ze het project voorstellen en een vergadering vastleggen?
- Wat moeten ze zeggen als de persoon in kwestie afwezig is, geen interesse heeft, niet beschikbaar is, enz. Welk telefoonnummer/welke naam kunnen ze achterlaten?
- Zodra het tijdstip en de plaats voor de vergadering vastligt, moeten ze nadenken over wat ze gaan vragen of opzoeken en hoe ze die informatie gaan bijhouden.

Je hebt vast heel wat ideeën over wat jou het beste lijkt – maar dit is het project van de kinderen! Laat hen beslissen wat ze willen doen. Natuurlijk mag je hun vragen beantwoorden en jouw mening geven als ze daarom vragen, maar zij leiden het project. Ondersteun de groepen tijdens de uitvoering van hun taken, maar zorg er zeker voor dat zij het voortouw nemen. Zo kan een rollenspel wel een leuke en doeltreffende manier zijn om kinderen vooraf telefoongesprekken te laten oefenen.

Na het onderzoek vraag je de groepen om na te denken over wat ze geleerd hebben en hoe ze die informatie kunnen delen met de anderen.

2) Zelf een 'leer meer'-moment in elkaar boksen

Naast personen en organisaties contacteren en informatie delen, kan je uiteraard ook zelf een infomoment in elkaar steken. Denk maar aan een gezelschapsspel, een wijkwandeling, een bezoek, een kwis, ... waar verschillende aspecten van het thema aan bod kunnen komen.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Weten de kinderen welke stap dit is en waar het om gaat?
- Wanneer help je te veel?
- Hoeveel ondersteuning moet ik de kinderen bieden tijdens het voorbereiden en uitvoeren van hun onderzoek? (bv. aanreiken van informatiebronnen, contactgegevens, inhoud omtrent hun onderwerp, enz).

Evaluatievragen in deze fase:

- Wat wisten de kinderen over hun gekozen thema bij het begin en op het einde van deze stap?
- Vonden de kinderen dat ze voldoende informatie kregen?
- Hoe behulpzaam waren de mensen en instellingen met wie de kinderen contact opnamen?
- Welke factoren maakten het voor de kinderen moeilijker of makkelijker om informatie te verzamelen?
- Welk gevoel houden de kinderen over aan hun bezoeken?

5. Plannen maken en actie ondernemen

Dit is een spannend moment, omdat de kinderen nu het resultaat zien van al hun werk. Op basis van de informatie die ze verzameld hebben in stap vier plannen de kinderen hun actie(s) om het probleem aan te pakken. Daarna voegen ze de daad bij het woord, door mededelingen te verspreiden of door rechtstreeks actie te ondernemen. Liefst de beide samen.

Dit is een heel lonend onderdeel van het Child-to-Childproces en de ervaring leert ons dat de acties die de kinderen ondernemen meestal heel uiteenlopend zijn, creatief, en vaak een echte impact hebben op hun gemeenschap. Let er wel op dat de informatie uit de vorige stap niet verloren gaat. Het feit dat de kinderen op het terrein komen en iets kunnen doen voor hun gemeenschap bezorgt hen een goed gevoel. Soms komen ze onderweg obstakels tegen, maar als je hen goed ondersteunt, dan kunnen ze daar ook uit leren.

Dankzij de volgende vragen kunnen kinderen bepalen welke actie(s) ze gaan ondernemen en welke boodschappen ze willen uitdragen en aan wie:

- Wat is het probleem waaraan we iets willen doen?
- Welke boodschap willen we de mensen meegeven? / Welke actie willen we ondernemen?
- Wie moet onze boodschap horen?
- Hoe willen we de boodschap overbrengen?
- Wat hebben we nodig om dat te kunnen doen?
- Wanneer moet de actie afgerond zijn?

Zo kan de groep precies omschrijven wat ze willen doen en zo weten de facilitatoren welk materiaal ze moeten voorzien. Vraag aan de groepen dat ze hun actieplan ook voorstellen aan de anderen, zodat iedereen van elkaar weet waarmee ze bezig zijn.

Eens alle voorbereidingen getroffen zijn, kan de actie plaatsvinden. Vergeet dit niet:

- Overloop wat er allemaal moet gebeuren de dag van de actie zelf
- Overloop de taakverdeling
- Laat de kinderen en jongeren de tijd om alles verder voor te bereiden
- Laat de woordvoerders de tijd om te oefenen
- Zorg ervoor dat je beschikbaar bent voor de pers (telefonisch)
- Zorg er mede voor dat de actie een succes wordt!

D'Broej geeft nog een aantal extra kapstukken om de actie vorm te geven.

1) Je kan het SMART principe gebruiken om je doelstellingen concreet te maken. SMART staat voor:

- Specifiek = doelstellingen moeten zo duidelijk mogelijk omschreven worden, zodat men ook weet hoe men ze kan evalueren.
- Meetbaar = een doelstelling beschrijft het resultaat dat moet worden bereikt en is dus meetbaar. Er is objectief te zien dat het doel gehaald is
- Aanvaardbaar = is dubbel, extern (aanvaardbaar voor de (maatschappelijke) omgeving) en intern (de groep moet zich kunnen vereenzelvigen met de doelstellingen)
- Realistisch = is het realistisch (financieel, in de tijd, omstandigheden)
- Tijdsgebonden = een doelstelling geeft idealiter aan in welke tijdsperiode het resultaat kan worden verwacht

2) Deze checklist kan je helpen bij de voorbereiding van de actie:

Is je doelstelling duidelijk geformuleerd?
<p>Is de boodschap duidelijk? – Weet je welke boodschap je wenst te communiceren? De boodschap moet kort, duidelijk en positief zijn. Als de boodschap duidelijk is dan krijg je die ook beter gecommuniceerd aan de mensen die je wenst te bereiken en de media.</p> <ul style="list-style-type: none"> • KORT = niet meer dan een aantal zinnen. Je moet het in een paar seconden kunnen zeggen. • DUIDELIJK = vermijd grote woorden. Je boodschap moet simpel klinken ook al heb je er veel tijd in gestoken. • POSITIEF = definieer jouw boodschap met de oppositie in je achterhoofd. Gebruik het onderscheid tussen jouw positie en die van je tegenstanders om op een positieve wijze op jouw inspanningen te reflecteren. <p>Wees identificeerbaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef je actie een naam! Een blitse actie blijft in de mensen hun hoofden (verder)leven. • Logo= kan maar moet niet – als het om een actie van meerdere momenten gaat op lange termijn, dan is dat wel wenselijk,; maakt het ook zichtbaar. • Kies welbepaalde kleuren – materialen die steeds terugkeren (dit is nuttig als het gaat om lange termijn acties bijvoorbeeld sensibiliseringscampagnes)
Wie willen we bereiken met onze actie?
Bedenk een duidelijke strategie: hoe ga je je doel bereiken?
Wie zijn onze medestanders? Wie anders heeft interesse in dit onderwerp? Zijn er andere groeperingen die we zouden kunnen betrekken? Zijn er groepen of individuen die zouden kunnen helpen? Het is ook interessant te weten welke de minder leuke bronnen zouden kunnen zijn.
Wie zijn mogelijke tegenstanders? Het kan boeiend zijn om te analyseren wie de macht heeft over het probleem waarover je actie zal voeren. Wie is de verantwoordelijke (machthebber – decision maker)? En dus wie moet je al la fin op de één of andere manier aangesproken hebben met je actie.
Wie is/zijn de verantwoordelijke(n)?
Plan het begin-midden en eind van de actie

Wie coördineert de actie?
Wie is/zijn de woordvoerder(s)? Tip: vertel de "verantwoordelijken" niet enkel wat ze fout doen, zeg hen gewoon wat juist is! Doe constructieve voorstellen en stel oplossingen voor. Machthebbers kunnen soms heel veel van jullie leren!
Vraag je actie aan (bij de politie)
Schrijf een persbericht en verstuur het persbericht
Pers daags vooraf bellen: vragen of ze aanwezig zullen zijn?
Plannen van de actie zelf: hoe ga je de actie doen? Wat moet er allemaal gebeuren? (opstellen van een takenlijst met deadlines)
Maak een budgettering op voor oa. materiaal
Bekijk wie je eventueel wenst te betrekken en maak een wensenlijst op.

3) Hoe schrijf je een goed persbericht?

Samengevat:

- Een persbericht is kort. Maximum 1 pagina.
- De kop bevat het nieuws (in 't vet). De kleinere onder- of bovenkop brengt een relevante aanvulling. Wie enkel beide leest, moet weten wat het nieuws is.
- De inleiding moet een antwoord geven op de vijf vragen die elke journalist stelt: wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe.
- De tekst brengt alles wat je nog meer wilt vertellen in paragrafen met tussenkopjes.
- Contactinformatie is noodzakelijk: zet onderaan het persbericht uw naam en telefoonnummer en wees beschikbaar

Aandachtspunten:

- Zet het belangrijkste bovenaan. Een persbericht is geen advertentie, maar een nieuwsbericht. Het nieuws of het belangrijkste moet dus bovenaan staan. Denk niet: wat wil ik de lezer vertellen? Maar: waarom zou de lezer dit belangrijk vinden? Kies vervolgens voor een korte intro, die zoveel mogelijk w's beantwoordt (wie-wat-waar-wanneer-waarom). Begin je bericht nooit met de datum.
- Kies een sprankelende kop. Zo zakelijk als de intro is, zo sprankelend mag de kop zijn. Een kop werkt als een teaser. Hij trekt de aandacht van de lezer. Houd de kop kort (geen volzinnen), schrap lidwoorden en voeg waar mogelijk een actief werkwoord toe. Heeft u de perfecte kop gevonden? Zet deze dan ook in de subjectregel van de mail. Dus niet: 'Persbericht 'Kaka' 30-11-09', maar: 'Kaka op de straat!'. Dat vergroot de kans dat uw mail geopend én gelezen wordt.
- Houd het kort. Eén pagina is echt genoeg. Eigenlijk moet u alles in 300 woorden kunnen vertellen. De kans dat de journalist het leest, is dan het grootst. Heb je eenmaal zijn interesse, dan belt hij je wel voor meer informatie. Schrijf je bericht zoveel mogelijk in de actieve vorm en vermijd woorden als 'worden', 'kunnen' en 'zullen'. Deze werken vertragend.
- Maak het bericht op. Zorg voor een heldere vormgeving. Met witregels tussen de alinea's, tussenkopjes en een intro in bold. Voeg geen plaatjes toe in het document (ook niet als loeizware bijlage) en maak de tekst op in een Word-versie die iedereen heeft.
- Zet je contactgegevens onderaan. Zet je contactgegevens (e-mail en telefoon) onderaan het persbericht. Zorg dat de mensen die toelichting kunnen geven ook echt bereikbaar zijn. Niets zo irritant als een afzender die net met vakantie is, ziek is of 'nooit werkt op vrijdag'. Stuur het bericht dan op maandag.

- Verstuur als plain text. Voeg de tekst van het persbericht ook toe in de mail (als plain text) en niet alleen als bijlage. Journalisten worden bedolven onder de persberichten, dus een e-mail met alleen de zin: 'Hierbij stuur ik u ons persbericht toe, zie bijlage' belandt vrijwel zeker ongelezen in de prullenbak. Voeg ook geen grote afbeeldingen toe. Dit zorgt alleen maar voor een volle mailbox. Als je al foto's wilt meesturen, voeg dan een link toe waar mensen online beelden kunnen vinden.
- Bcc onderaan. Bcc iedereen. Het staat vreselijk onprofessioneel als een journalist precies kan zien naar wie het persbericht nog meer is gegaan. Verwacht ook geen reply van een journalist. De tijd en energie die je steekt in het nabellen van je persbericht ('Heeft u het bericht ontvangen? En bent u van plan erover te schrijven?') kan je beter in het persbericht steken.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Ben ik bereid om mijn eigen ideeën omtrent gepaste acties opzij te schuiven en te luisteren naar de ideeën van de kinderen en die te ondersteunen?
- Wat doe ik als de kinderen een actie voorstellen die gevaarlijk zou kunnen zijn?
- Wat doe ik als de kinderen een actie voorstellen die strafbaar is (zoals wildplakken)?
- Ben ik tegenover de kinderen eerlijk geweest betreffende de steun die wij hen als facilitatoren kunnen bieden?

Evaluatievragen in deze fase:

- Hoe werd het actieplan vastgelegd?
- Werden alle kinderen betrokken bij het plannen van de actie? Waarom / Waarom niet?
- Wie was de doelgroep?
- Welke actie(s) hebben de kinderen ondernomen?
- Hoe reageerde de doelgroep op de actie(s) van de kinderen?

6. Een terugblik

Dit is de laatste stap in het proces. Het doel is de kinderen de kans te geven om na te denken over wat ze gedaan hebben en om te evalueren wat ze bereikt hebben, wat ze leuk vonden en wat ze anders zouden doen mochten ze de kans krijgen. Ook dit is een belangrijk onderdeel van het proces, omdat het de kinderen de voordelen van het project laat inzien, zowel voor zichzelf als voor anderen, en hen de kans geeft om te zeggen wat volgens hen anders had gekund.

Typische vragen die gesteld kunnen worden, zijn:

- Wat heb je geleerd?
- Vond je het leuk? Waarom / Waarom niet?
- Zou je nog eens deelnemen aan een project? Ja / Nee en waarom (niet)?
- Denk je dat je een verschil hebt gemaakt? Hoe?
- Wat zou volgens jou een volgende keer beter kunnen?
- Welk onderdeel van het project functioneerde goed?
- Welke vaardigheden heb je geleerd? Waarin ben je beter geworden?

Deze stap kan voor veel plezier zorgen! Er bestaan talloze werkvormen om kinderen op een leuke manier te laten antwoorden op de bovenstaande vragen. Kies je techniek in

functie van de leeftijd, het aantal begeleiders, de locatie, de mate van anonimiteit,... Om het boeiender te maken voor de kinderen kan deze sessie opgebouwd worden rond een aantal werkstations. De kinderen kunnen opgedeeld worden in verschillende groepen, die dan van het ene station naar het andere en van activiteit naar activiteit gaan.

Hoewel deze laatste stap expliciet gericht is op het faciliteren van de reflectie en evaluatie van het hele proces hebben zowel volwassenen als kinderen baat bij het permanent evalueren van de activiteiten. Evaluatie helpt ons om meer zelfvertrouwen te krijgen omdat we daardoor kritisch leren denken, onze sterktes verder uitbouwen en leren uit onze fouten. Daarom is het een essentieel onderdeel van ieder Child-to-Child project.

Belangrijke vragen voor de facilitator(en) in deze fase:

- Heb ik de activiteiten zo opgesteld dat alle kinderen met een gerust hart hun ideeën kunnen verwoorden?
- Heb ik open vragen gesteld, die de kinderen de kans zullen geven om hun mening te uiten en om de criteria te kiezen waarmee het resultaat van het project gemeten kan worden?
- Heb ik waar nodig vertrouwelijkheid gegarandeerd?
- Als ik informatie krijg van ieder individu, hoe en wanneer zal ik de resultaten medelen aan de kinderen?
- Wat is mijn rol in het bestendigen van het werk dat met dit project werd opgestart?

Evaluatievragen in deze fase:

- Is de relatie tussen de kinderen en de gemeenschap veranderd? Waaraan merk je dat?
- Welke activiteiten functioneerden goed? Waarom?
- Welke activiteiten functioneerden niet goed? Waarom niet?
- Vinden de kinderen dat ze hun doelstellingen bereikt hebben? Waarom / Waarom niet?

Wat als?

Child-to-Child projecten worden geleid door kinderen. Daarom weet als facilitator niet van tevoren weet welk thema ze zullen kiezen en hoe het project zal verlopen. Ondanks die onvoorspelbare factoren, delen heel wat facilitatoren dezelfde bekommernissen. De volgende "Wat als"-lijst weerspiegelt de bekommernissen die facilitatoren hebben geuit, samen met suggesties om ermee om te gaan.

Wat als ...

... een kind zegt dat het zich verveelt of dat het niet wil meedoen aan een activiteit?

Vraag hen waarom – wat is het probleem?

Maak duidelijk dat ze niets moeten doen tegen hun zin en dat ze weer mogen aansluiten wanneer ze daar zin in hebben.

Vraag hen welke activiteiten ze dan wel graag zouden doen.

Geef hen een speciale taak, zoals foto's nemen van de sessie of noteren op de flipchart.

Ga na of ze goed zijn in iets wat zou kunnen bijdragen tot het proces.

... je niet genoeg tijd hebt?

Bespreek met de andere facilitatoren en/of de kinderen welke delen van je sessieplan geschrapt, ingekort of uitgesteld kunnen worden.

... je tijd over hebt?

Voorzie altijd extra spelletjes om dode momenten te vullen.

Laat de geplande activiteiten langer duren.

Vraag de kinderen wat zij graag zouden doen met de extra tijd.

... een groep het niet eens wordt?

Wijs hen op de punten waarover ze het wel eens zijn.

Vraag de kinderen om een compromis of oplossing te zoeken.

Verwijs naar of speel spelletjes die de samenwerking en luistervaardigheden stimuleren.

Deel de groep indien mogelijk op in kleinere groepen.

Ga de groep actiever ondersteunen.

... de kinderen helemaal niets kunnen bedenken of hun ideeën onhaalbaar lijken?

Herhaal wat de focus en de bedoeling van het project is.

Herformuleer de vraag, zodat ze duidelijker wordt.

Geef voorbeelden of ruime suggesties en ideeën.

Deel de groep op in kleinere groepen om de discussie te vergemakkelijken.

... het project een persoonlijk conflict of controversiële kwestie binnen de groep of school aan het licht brengt?

Probeer het minder persoonlijk te maken.

Probeer het probleem niet te omzeilen.

Blijf binnen de voorgeschreven beleidslijnen van de school / het centrum.

Vraag hulp van iemand in de school / het centrum bij het zoeken naar een oplossing.

... je niet genoeg zelfvertrouwen hebt om dit alleen te doen?

Vraag om hulp!

Zie het niet te groots, hou het eenvoudig.

Werk samen met anderen.

Zoek een mentor.

... de school of het centrum de duur van het project inkort?

Ga niet akkoord! Probeer hen op andere gedachten te brengen.

Maak hen duidelijk dat het erg belangrijk is om af te maken waar jullie aan begonnen zijn.

Bespreek het met de kinderen en bedenk samen alternatieven.

Pas de verwachte resultaten aan.

... de kinderen ruzie beginnen te maken?

Als de ruzie draait om het probleem dat tijdens de sessie besproken wordt, maak er dan een groepsdebat van.

Als het over iets anders gaat, vraag hen dan om de discussie uit te stellen of om enkele minuten de groep te verlaten om hun geschil uit te praten.

... iemand heel boos/verdrietig wordt?

Blijf kalm en probeer de oorzaak te achterhalen.

Zonder je af met het kind in kwestie en vraag hoe je kan helpen, of laat een medefacilitator dat doen.

... een kind heel persoonlijke dingen vertelt, bvb. dat het misbruikt wordt?

Vertel de kinderen voor aanvang van het project dat alle projectmedewerkers ervaring hebben met kinderbescherming.

Erken het probleem en bespreek het apart met het kind in kwestie (als dit aan de orde is).

Stel hem/haar gerust en zeg dat je alles zal doen om hem/haar te helpen.

Beloof nooit dat je iets geheim zal houden.

Volg de richtlijnen voor kinderbescherming van de school / het centrum waar je werkt.

Kritische vragen voor de facilitatoren voor een Child-to-Child project begint.

- Ben je ervan overtuigd dat kinderen ideeën en inzichten hebben die kunnen bijdragen tot het welzijn en ontwikkeling van hun gemeenschap?
- Ben je bereid en voorbereid om de kinderen te ondersteunen, ongeacht welk thema ze kiezen?
- Ben je bereid om de kinderen te helpen bij de actie die ze willen ondernemen? Wat als die indruist tegen jouw principes, of tegen de principes van gelijkheid of gelijke kansen (bv. een racistische of homofobe actie), of zelfs tegen de wet?
- Hoe ga je reageren als je supervisor, collega's of de ouders van de kinderen niet willen dat de kinderen hun gekozen thema uitwerken?
- Ben je bereid en in staat om een omgeving te creëren waarin geluisterd wordt naar en rekening gehouden wordt met de mening van ieder kind?
- Ben je bereid om te leren van en met de kinderen met wie je samenwerkt?
- Ben je bereid om op te treden als facilitator van het proces en niet louter als instructeur of leider?
- Hoe ga je reageren als de kinderen niet meer geïnteresseerd blijken in hun gekozen thema?
- Hoe ga je om met lawaaierige en storende kinderen?
- Beschik je over de nodige middelen? (mensen, tijd, budget, materiaal)
- Heb je de steun van je werkgever nodig om een KtK-project op te starten? En indien ja, heb je die ook gekregen?
- Ken je de procedures van je instelling voor het geval misbruik aan het licht zou komen?